

גם הרמב"ם וגם הרמח"ל מציבים תכלית לאדם. לפי הרמב"ם השלמות האחרונה היא:

ספר מורה נבוכים - חלק ג פרק נד

והמין הרביעי הוא השלמות האנושית האמיתית, והיא - השגת המעלות השכליות - כלומר, ציור המושכלות, ללמוד מהם דעות אמיתיות בא-לוהיות. וזאת היא התכלית האחרונה, והיא משלמת האדם שלמות אמיתית, והיא לו לבדו, והיא המעניקה לו את הקיום הנצחי, ובה האדם אדם... נמצא כי התכלית... היא מי שהגיע להשגת הבורא כפי כוחו... והיו הליכות אותו אדם מתדמות לאותה השגה - חסד ומשפט להתדמות במעשיו יתעלה.

רמח"ל הולך בדרך שונה:

ספר מסילת ישרים פרק א

בבאור כלל חובת האדם בעולמו:

סוד התסידות ושרש העבודה התמימה הוא - שיתפטר ויתאמת אצל האדם מה חובתו בעולמו, ולמה צריך שישים מפתו ומגמתו בכל אשר הוא עמל כל ימי חייו: והנה, מה שהורונו חכמינו זכרונם לברכה הוא, שהאדם לא נברא אלא להתענג על ה' ולהנות מזיו שכינתו, שנהו התענוג האמיתי והעיון הגדול מכל העיונים שיכולים להמצא. ומקום העיון הנה באמת הוא העולם הבא, כי הוא הנברא בהכנה המצטרפת לדבר הנה, אך הדרך כדי להגיע אל מחוז חפצנו זה הוא זה העולם. והוא מה שאמרו זכרונם לברכה (אבות ד, ו), "העולם הזה דומה לפרוודור בפני העולם הבא". והאמצעים המגיעים את האדם לתכלית הנה, הם המצוות אשר צננו עליהן האל יתברך שמו. ומקום עשיית המצוות הוא רק העולם הזה. על פן הושם האדם בנה העולם בתחלה, כדי שיעל ידי האמצעים האלה המזדמנים לו כאן יוכל להגיע אל המקום אשר הוכן לו, שהוא העולם הבא, לרוות שם בטוב אשר קנה לו על ידי האמצעים האלה. והוא מה שאמרו זכרונם לברכה (ערובין כב, א), "היום לעשותם ומחר לקבל שכרם":

מהי התכלית לפי דבריהם? במה היא שווה ובמה היא שונה? נסו למדוד גישות אלו במבחן המימוש העצמי. מה התוצאה?

בעמודים הבאים מאמר במנסה לבחון לעומק את מושג העצמיות. [סימנתי את הפסקאות שנראה לי שאפשר לדלג עליהן] ואת הפסקה הממצה||| - אך אלו סימונים סובייקטיביים.

גורדון אליו מושוות משנת הרב קוק הוא:

אהרן דוד גורדון 1856–1922, ידוע בכינויו א"ד גורדון (מבוטא לעתים: א-דָה גורדון), "הצדיק החילוני", שחינוכו היה ברוח הדת ובהשפעת חסידות חב"ד. גורדון היה פעיל בתנועה הציונית ואף השתתף בקונגרס הציוני; חלוץ ופועל חקלאי, הוגה ומורה-דרך לחלוצים וחלוצות בתקופת העלייה השנייה והעלייה השלישית, מנהיג לא מוכתר של מפלגת "הפועל הצעיר" בארץ ישראל, מייסד תורת-מוסר שבחייו ולאחר מותו כונתה (בטעות) "דת העבודה".